VEROHALLINTO
Henkilöverotusyksikkö
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO

30.3.2017

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Hallituksen esitys 272/2016 vp

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia postilakiin. Esityksessä ehdotetaan muun ohessa muutosta postilain 17 §:n postin jakelua ja 19 §:n yleispalvelun laatustandardia koskeviin säännöksiin. Ehdotetun 17 §:n muutoksen mukaan yleispalveluun kuuluvat kirjelähetykset olisi edelleen jaettava viitenä arkipäivänä viikossa. Jakelussa tulisi ehdotuksen mukaan noudattaa lain 19 §:ssä säädettyä laatustandardia, joka esityksen mukaan mahdollistaa siirtymisen kolmipäiväiseen jakeluun.

Hallituksen esityksessä ei ehdotuksilla nähdä olevan vaikutuksia esimerkiksi viranomaistoiminnan asioiden vireillepanoon, selvityspyyntöjen tai niihin annettavien vastausten lähettämiseen tai päätösten tiedoksiantoon kirjeitse, koska kyseiset kirjeet eivät kuulu yleispalveluvelvoitteen alaisiin tuotteisiin. Tämän vuoksi esityksen valmisteluvaiheessa ei nähty tarpeelliseksi tarkistaa esimerkiksi tiedoksisaamista tai valitusaikoja koskevaa lainsäädäntöä.

Perustuslakivaliokunta on hallituksen esitystä koskevassa lausunnossaan PeVL 7/2017 kuitenkin todennut, että liikenne- ja viestintävaliokunnan on perustuslakivaliokunnan mielestä perustuslain 21 §:ssä turvatusta oikeusturvasta ja hyvän hallinnon takeista johtuen syytä kuitenkin varmistaa, että lakiehdotuksella ei olennaisesti hidasteta viranomaisten lähettämien oikeusturvan kannalta merkityksellisten postilähetysten kulkua. Käytännössä yleispalvelukirjeiden laatustandardia koskevaan sääntelyyn ehdotetulla muutoksella voi olla vaikutusta viranomaisten tiedoksiantomenettelyyn ja oikeusturvan kannalta merkityksellisten postilähetysten kulkuun.

Hallintolain 59 §:ssä säädetyssä tavanomaisessa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan saadun tiedoksi seitsemäntenä päivänä siitä, kun se on annettu postin kuljetettavaksi, ellei muuta näytetä. Ehdotetun postilain 19 §:n mukaan yleispalvelukirjeet on jaettava siten, että 97 prosenttia niistä on perillä viimeistään viidentenä arkipäivänä jättöpäivästä, kun nykyisin vähintään 98 prosenttia kirjeistä on oltava perillä kolmantena arkipäivänä jättöpäivästä. Koska hallintolain tiedoksiantoajankohtaa koskeva sääntely mahdollistaa tiedoksiantoajankohdan määrittämisen olettaman sijaan esitetyn näytön perusteella, ei laatustandardin muutoksesta yksittäisen tiedoksi annettavan asiakirjan osalta aiheudu tiedoksi saajalle oikeudenmenetystä tai kohtuutonta haittaa suhteessa nykytilaan edellyttäen, että tiedoksi saajan väitettä asiakirjan saapumisesta n. 1-3 päivää hallintolaissa säädetyn oletetun tiedoksisaantiajankohdan jälkeen pidetään lähtökohtaisesti riittävänä näyttönä todellisesta tiedoksiantoajankohdasta.

Yleispalvelukirjeiden laatustandardin muutoksella ja sen mahdollistamalla kolmipäiväisellä postinjakelulla olisi todennäköisesti vaikutusta myös Verohallinnon massapostituksina kaikille verovelvollisille lähetettävien asiakirjojen jakeluun. Tällaisia asiakirjoja ovat esimerkiksi verovuoden perusverokortit sekä esitäytetyt veroilmoitukset.

Verovuoden 2016 esitäytettyjen veroilmoitusten postitus alkoi 28.3.2017 ja ilmoitusten on määrä olla verovelvollisilla viimeistään 28.4.2017. Esitäytetyt veroilmoituksen tiedot tulee tarkistaa ja tehdä mahdolliset täydennykset ja korjaukset 9.5.2017 tai 16.5.2017 mennessä. Kotimaan postinjakelussa tänä keväänä jaettavia esitäytettyjä veroilmoituksia on noin

4 860 000 kappaletta. Vuoden 2017 perusverokortteja sovelletaan vuoden 2017 ennakkoperinnässä 1.2.2017 alkaen. Vuodelle 2017 muodostettiin noin 4 700 000 verokorttia, joita jaettiin postitse verovelvollisille neljän viikon aikana vuodenvaihteessa 2017-2018.

Hallitus on strategiaistunnossaan 26.9.2016 päättänyt sähköisen postilaatikon käyttövelvoitetta koskevan lainsäädännön valmistelusta. Tavoitteena on, että käyttövelvoite tulee voimaan vuonna 2018. Sähköisen postilaatikon käyttövelvoite tulee toteutuessaan pienentämään Verohallinnon lähettämien kirjeiden määrää huomattavasti nykyisestä. Uudistus ei kuitenkaan todennäköisesti vaikuta vielä esimerkiksi verovuoden 2017 esitäytettyjen veroilmoitusten postitukseen keväällä 2018 eikä verovuoden 2018 verokorttien postitukseen vuodenvaihteessa 2017-2018.

Postilain muutosten ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2017. Lain 17 § tulisi voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2018. Verohallinnon lähettämien kirjeiden määrä ei siten postilain muutosten voimaantullessa olisi vielä vähentynyt nykyisestä sähköisen postilaatikon käyttövelvoitteen johdosta.

Verohallinnon lyhyelle ajanjaksolle kohdistuvien massapostitusten jakelun nykyistä vastaava aikataulu tulee turvata myös tilanteessa, jossa lainsäädäntö mahdollistaa esityksessä ehdotetulla tavalla yleispalvelukirjeiden jakelun kolmena päivänä viikossa nykyisen viiden päivän sijaan. Käytännössä jakelu voitaisiin turvata esimerkiksi jakamalla postia massapostitusajankohtina yleispalveluvelvoitteen laatustandardin edellytyksistä poiketen viitenä päivänä viikossa tai lisäämällä jakelupäivien jakelukapasiteettia siten, että nykyistä Verohallinnon massapostitusten päiväkohtaista jakelumäärää voidaan nostaa nykyisestä keskimäärin 200 000 päivittäisestä kirjeestä 330 000 kirjeeseen.

Edellä esitettyyn viitaten hallituksen esitystä tulisi täydentää viranomaiskirjeiden jakelun laatua koskevalla säännöksellä ja perusteluilla. Yleispalvelun tarjoajan 21 §:ssä säädettyyn velvoitteeseen voitaisiin esimerkiksi lisätä säännös siitä, että jakelu on järjestettävä siten, että sillä turvataan viranomaisen tiedoksiantomenettely sekä muiden viranomaisten lähettämien oikeusturvan kannalta merkityksellisten postilähetysten jakelu hyvän hallinnon takeiden ja kansalaisten oikeusturvan edellyttämällä tavalla. Lakiehdotuksen perusteluista tulisi käydä selvästi ilmi se, että viranomaisten tiedoksiantomenettelyä ja oikeusturvan kannalta merkityksellisten viranomaiskirjeitä koskevan velvoitteen hoitaminen voi käytännössä edellyttää yleispalvelukirjeen laatustandardin ylittämistä tilapäisesti.

Sami Varonen
Johtava veroasiantuntija